

γράφει
ο ΓΙΩΡΓΟΣ
ΛΙΑΝΗΣ

Ενας δημοσιογράφος και πάλι, ο Γιώργος Λεκάκης, με «μακροβουτία» στα επίσημα αρχεία του ελληνικού κράτους και με διαδοχικές επισκέψεις στα μουσεία της Γερμανίας, έφερε στο φως ένα βιβλίο-κιβωτό για το θέμα της λεηλασίας των ελληνικών αρχαιοτήτων από τους Γερμανούς στην Ελλάδα τα χρόνια της κατοχής.

Σπεύδω να ξεκαθαρίσω αυτό που ο Μανώλης Γλέζος υπέροχα υπέδειξε: «Εστω κι ένα μάρκο να πάρει η Ελλάδα για όλα αυτά, δικαιώνεται ηθικά και πητάει η Γερμανία κατά κράτος, ώστε να μην επαναλάβει τέτοια ανοσιουργήματα στο μέλλον».

Σπεύδω να ξεκαθαρίσω και την προσωπική μου θέση ως δημοσιογράφου. Κανένα αίσθημα εκδίκησης δεν με διακατέχει. Κανένας λαϊκισμός δεν φουσκώνει τα πανιά μου. Εγώ έχω με το μέρος μου τους ποιητές. «Την οργή των νεκρών να φοβάστε και των βράχων τα αγάλματα». Και το άλλο: «Μια μέρα τα μάρμαρα αυτά θα εκδικηθούν».

Εχω με το μέρος μου τον Μακρυγιάννη, τον «πώποτε μη αναγνώσαντα», που όταν πήγαν να πάρουν οι δικοί μας σπασμένα μάρμαρα από την Ακρόπολη, τους είπε: «Οχι! Οχι αυτά! Δι' αυτά επολεμήσαμε!».

Ξεκαθαρίζω ευθύς εξαρχής, σταράτα. Δεν είναι οφειλές του Γ' Ράιχ όλα αυτά. Δεν είναι οφειλές του Χίτλερ μόνο. Είναι οφειλές του γερμανικού λαού εσασί, όλων των κυβερνήσεών του, από εκείνα τα χρόνια των ναζί μέχρι σήμερα.

Εγκλημα

Για μένα η αρπαγή των αρχαιοτήτων συνιστά έγκλημα κατά της ανθρωπότητας. Γιατί ο ελληνικός πολιτισμός και τα έργα του ήταν αλφαβητάρι δημοκρατίας και παιδείας για την ανθρωπότητα. Συνεπώς, όταν κλέβεις τον Παρθενώνα, όταν πυροβολείς τα αγάλματα, όταν κόβεις τις μύτες, όταν αφαιρείς τα κτερίσματα από τους τάφους, όταν βομβαρδίζεις ένα αρχαίο θέατρο στην Ασκη των Θηβών και το θάβεις, τότε εγκληματείς κατά της ανθρωπότητας. Όταν αποκεφαλίζεις νήπια και στο κομμένο κεφάλι βρίσκεις τη ρόγα της μάνας, όταν βγάζεις τα μάτια ενός παπά, όταν ξεκοιλιάζεις μια έγκυο γυναίκα και περιτυλίγεις τα έντερα της στο σώμα της, τότε αυτή η ντροπή δεν είναι μόνο έγκλημα κατά της ανθρωπότητας, αλλά είναι ύβρις κατά της ζωής, που δεν ξεπλένεται με αιώνιες συγγνώμες.

Τρέφω μεγάλο σεβασμό στον γερμανικό λαό και ιδιαίτερα στους κολοσσούς του πνεύματος και της τέχνης. Μπετόβεν, Βάγκνερ, Γκαίτε, Μπρεχτ, Νίτσε, οι περισσότεροι ήταν φιλέλληνες. Είναι προσβολή στη μνήμη τους.

Οι Γερμανοί δεν σεβάστηκαν τον Παρθενώνα. Εγκατέστησαν μέσα στην Ακρόπολη αντιαεροπορικές πυροβολαρχίες, το 1941! Εγκατέστησαν μέσα στον Παρθενώνα διμοιρίες στρατιωτών που επεδόθησαν σε απερίγραπτες κακουργίες. Πυροβολούσαν τα αγάλματα, χρησιμοποίη-

Η μεγάλη λεηλασία των ελληνικών αρχαιοτήτων

Πώς οι Γερμανοί την περίοδο της κατοχής καταλήστευσαν τους θησαυρούς μας, πυροβολούσαν τα μάρμαρα και βομβάρδιζαν αρχαία θέατρα

μουσεία

Σε πολλά μέρη δεν επέτρεπαν την είσοδο Ελλήνων αρχαιολόγων. Σε άλλα είχαν πάρει τα κλειδιά των μουσείων και σε άλλα είχαν αλλάξει τις κλειδαριές!

ενθύμια

Όταν τόλμησαν οι Έλληνες να διαμαρτυρηθούν, η απάντηση ήταν μνημειώδης: «Δεν πρέπει να θεωρούνται κλοπές όλα αυτά. Πρόκειται για μορφωμένα άτομα, που ενδιαφέρονται για τις ελληνικές αρχαιότητες! Προφανώς θέλουν να αποκτήσουν ένα ενθύμιο!»

ούσαν ως αφοδευτήριο τα Προπύλαια και σε ένα μέρος στο πίσω τμήμα του Ιερού Βράχου πετούσαν μισοκατεστραμμένα κομμάτια από τον Παρθενώνα! Αυτό υπάρχει μέχρι σήμερα, και οι ξεναγοί τραγικά το αποκαλούν «Το νεκροταφείο των Γερμανών».

Οι Γερμανοί έβαλαν μηχανοκίνητα τάγματα μέσα στους Στύλους του Ολυμπίου Διός. Το μουσείο της Λιβαδειάς το μετέτρεψαν σε συνεργείο επισκευής ποδηλάτων! Οι Γερμανοί χρησιμοποίησαν επιστρατευμένους αρχαιολόγους για να ληστεύουν μουσεία, για να κάνουν ανασκαφές όπου θέλουν, χωρίς ελληνική επιστασία, αλλά και το τρισεπιρότερο, να τρομοκρατούν την Ελληνική Αρχαιολογική Υπηρεσία, επιστρέφοντας τις ευγενικά διατυπωμένες αγωνίες των Ελλήνων αρχαιολόγων ως απαράδεκτες, με την απειλή «διά να μη λάβωμεν τραχεία απάντηση, δι' νη θα ελυπούμεθα πολύ».

Στην Ακρόπολη, τα μάρμαρα τα έσπαγαν με ξιφολόγχες και για ψυχαγωγία γκρέμιζαν μάρμαρα από τον Ιερό Βράχο, στοιχηματίζοντας ποιο θα φτάσει πρώτο στο έδαφος!

Το 1944, ενώ έφευγαν από την Αθήνα, Οκτώβρη μήνα, πυροβόλησαν στον Κεραμεικό και ακρωτηρίασαν το ανάγλυφο του Χάρωνος. Στη Θήβα, στη Χαιρώνεια και στην Τανάγρα αρπάξαν θησαυρούς, έδωξαν τους δικούς μας από το μουσείο και εγκαταστάθηκαν οι ίδιοι. Στις Μυκίνες πυροβολούσαν τους Λέοντες της Πύλης και προκάλεσαν σημαντικές φθορές στον θησαυρό του Ατρέως.

Ενας Γερμανός αξιωματικός έκλεψε την κεφαλή ενός σπάνιου γυναικείου αγάλματος και την πρόσφερε στον στρατηγό Λιστ. Οι ίδιοι οι αρχαιολόγοι τους μετέφεραν κιβώτια με αρχαιότητες στη Γερμανία και αλλαχού. Όταν τόλμησαν οι Έλληνες να διαμαρτυρηθούν, η απάντηση ήταν μνημειώδης. «Δεν πρέπει να θεωρούνται κλοπές όλα αυτά. Πρόκειται για μορφωμένα άτομα, που ενδιαφέρονται για τις ελληνικές αρχαιότητες! Προφανώς θέλουν να αποκτήσουν ένα ενθύμιο!»...

Οργιο στην Κνωσό

Ο στρατηγός Ρίνγκελ κατάκλεψε το μουσείο της Κνωσού. Νύχτα-μέρα μετέφεραν στρατιώτες στην έπαυλή του κιβώτια με μινωικά, χάλκινα και λίθινα, αγάλματα. Για όλα αυτά υπάρχουν και άλλα στοιχεία. Έλληνες εργαζόμενοι στα μουσεία κατέγραψαν με ακρίβεια τους αριθμούς των γερμανικών καμιονιών τις ώρες και τις ημέρες που έγιναν οι κλοπές. Εχουμε πλέον στα χέρια μας,

από τις συγκινητικές απαντήσεις από όλα τα μέρη της χώρας, ότι αυτή ήταν μια συστηματική λεηλασία, που τη γνώριζαν, την επέτρεπαν και ενίοτε την καθοδηγούσαν. Σε νεότερα μνημεία, γνωστές είναι οι καταστροφές στις Μονές Μετεώρων, Οσίου Λουκά, Οσίου Μελετίου και Αγίας Λάβρας Καλαβρύτων.

Ανέφερα στην αρχή τη σπουδαία δουλειά του δημοσιογράφου Γιώργου Λεκάκη. Στο ερωτηματολόγιο του υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Αντώνιου Παπαδήμου, το 1946, όπου ζητεί να γίνει καταγραφή για τις αρπαγές των Γερμανών από τα μουσεία και τις συλλογές, πάρα πολλοί δεν ανταποκρίθηκαν γιατί φοβόντουσαν αντίποινα, ακόμα και όταν είχαν φύγει οι Γερμανοί.

Το πλιάτσικο όμως ήταν συστηματικό. Γι' αυτό

και σε πολλά μέρη δεν επέτρεπαν την είσοδο Ελλήνων αρχαιολόγων. Σε άλλα είχαν πάρει τα κλειδιά των μουσείων και σε άλλα είχαν αλλάξει τις κλειδαριές! Από τη Σάμο και από άλλα νησιά έφευγαν καραβιές γεμάτες με αρχαιότητες. Ο Κράικερ, δι-

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ

Οι Γερμανοί χρησιμοποίησαν επιστρατευμένους αρχαιολόγους για να ληστεύουν μουσεία και να κάνουν ανασκαφές

οικητής της Ακροπόλεως, κάποια στιγμή επικαλέστηκε το γελοίο στοιχείο για να υπερασπιστεί όσα αποτρόπαια έγιναν στον Ιερό Βράχο. «Κανένας αρχαιοφύλακας Έλληνας δεν μας παρέδωσε τα στοιχεία ενός Γερμανού!»! Μα πώς να γίνει αυτό όταν, αν ζητούσες τα στοιχεία ενός Γερμανού, αυτός θα σε εκτελούσε επί τόπου; Στον Παρθενώνα δεν έκαναν μόνο κλοπές, αλλά και χυδαίότητες. Γύριζαν ταινίες πορνό εκεί. Με κοπέλες ελαφρών ηθών που τις είχαν επιστρατεύσει.

Όταν έγινε γνωστό το χυδαίο ότι ουρούσαν και αφοδεύαν στα Προπύλαια, ο Κράικερ απάντησε ότι «αυτό έγινε επειδή δεν υπήρχαν ευκρινείς πινακίδες που να λένε πού είναι το WC»! (Να που ούτε η ιδιοφυΐα του Ικτίνου και του Καλλικράτη τα σκέφτηκε όλα!)